

**Hrvatska na
putu u Europsku
uniju**

4

Petim valom proširenja u svibnju 2004. godine uspješno je okončan višegodišnji postupak uključivanja u Europsku uniju deset novih država članica. Međutim, proces integracije se nastavlja, pa se u idućim godinama očekuju i nova proširenja na države koje su danas još u statusu kandidata za članstvo u EU ili na putu prema njemu. Republika Hrvatska je na svom putu prema Europskoj uniji završila etapu dobivanja mišljenja Europske komisije o svom zahtjevu za punopravno članstvo u EU objavljivanjem pozitivnog mišljenja 20. travnja 2004. godine. Prema proceduri opisanoj u prethodnim poglavljima, Hrvatskoj to otvara mogućnost dobivanja službenog statusa kandidata za punopravno članstvo u Europskoj uniji te perspektivu započinjanja pregovora o pristupanju.

Dobivanju mišljenja Europske komisije prethodili su mnogobrojni prethodni koraci, ukratko opisani u sljedećoj kronologiji odnosa između Republike Hrvatske i Europske unije:

Odnosi Republike Hrvatske i Europske unije počinju se razvijati, u pravom smislu te riječi,

međunarodnim priznanjem Hrvatske kao nezavisne i suverene države 15. siječnja 1992. godine. Međusobni trgovinski odnosi uređivani su unilateralnim odredbama Vijeća ministara EZ-a (kasnije Vijeća ministara Europske unije), i to na način da je u razdoblju od 1992. do 2001. Vijeće redovito, početkom svake godine, obnavljalo dodjelu autonomnih trgovinskih povlastica Hrvatskoj.⁵⁵ Nadalje, 1995. Hrvatska je nakratko uključena u program Phare, a 1997. Vijeće ministara EU-a odredilo je političke i ekonomske uvjete za razvoj bilateralnih odnosa s RH.

Godine 1999. Europska komisija predlaže stvaranje Procesu stabilizacije i pridruživanja za pet država jugoistočne Europe, među njima i Hrvatske, kao strategiju EU-a za razvoj odnosa s tim državama. Proces stabilizacije i pridruživanja uključuje, između ostalog, sporazum o stabilizaciji i pridruživanju kao novu generaciju sporazuma o pridruživanju, razvoj postojećih gospodarskih i trgovinskih odnosa te razvoj gospodarske i financijske pomoći. Slijedom toga, na Zagrebačkom

55 Određeni odnosi uspostavljeni su i ranije: putem Sporazuma o suradnji s bivšom Jugoslavijom, sklopljenim 1980. godine, Hrvatska je, kao jedna od republika bivše države, imala svojevrstne institucionalne odnose s tadašnjom Europskom zajednicom. Ovaj je sporazum ukinut odlukom Vijeća ministara Europske zajednice 25. studenog 1991.

summitu (sastanku šefova država ili vlada država članica Europske unije i država jugoistočne Europe), u studenom 2000. godine, otvoreni su pregovori EU-a s Hrvatskom o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) koji su uspješno okončani potpisivanjem ovog sporazuma 29. listopada 2001. u Luksemburgu. Time je Hrvatska po prvi put stupila u ugovorne odnose s Europskom unijom, ali i preuzela obvezu sveobuhvatnih prilagodbi svog političkog, gospodarskog i pravnog sustava europskome. Istovremeno, potpisan je i Privremeni sporazum kojim su uređena trgovinska i s njima povezana pitanja te određene prometne i carinske odredbe iz SSP-a, a koji je na snazi do stupanja na snagu SSP-a. Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju stupit će na snagu kad ga budu ratificirale sve države članice EU-a, što je njih 13 već i učinilo. Nadalje, Europska unija je u prosincu 2000. uspostavila program CARDS (program tehničko-financijske pomoći u obnovi, razvoju i stabilizaciji) čiji je Hrvatska korisnica i iz kojeg joj je, za razdoblje 2001.-2004., dodijeljeno 255 milijuna €. Osim toga, RH sudjeluje i u regionalnim projektima, financiranim iz programa CARDS, ukupne vrijednosti 104 milijuna €.

Provedbom Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju te drugih mjera, Hrvatska ubrzanim tempom prilagođuje svoje zakonodavstvo zakonodavstvu Europske unije; drugim riječima - usvaja europske standarde u najrazličitijim područjima, od funkcioniranja pravne države i gospodarstva do uprave. Štoviše, stvarna dinamika ovog procesa prilagođivanja brža je od one zacrtane samim Sporazumom, prema kojem je za ispunjenje svih obveza iz Sporazuma određen rok od šest godina nakon njegova stupanja na snagu. Tako je u skladu s programom Vlade RH planirano da Hrvatska bude spremna za članstvo u Europskoj uniji do 2007. godine. Konkretizacija ovog opsežnog posla razrađena je u Nacionalnom programu Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji, kojim se, na godišnjoj razini, objedinjuju svi ciljevi i zadaće Republi-

ke Hrvatske u provedbi Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, ali i u procesu daljnjeg približavanja Europskoj uniji.

Sljedeći važan korak u svom približavanju Europskoj uniji Republika Hrvatska učinila je podnošenjem Zahtjeva za punopravno članstvo u EU 21. veljače 2003. u Ateni. Zahtjev je u vrlo kratkom roku, manje od dva mjeseca nakon podnošenja, upućen u proceduru izrade mišljenja o zahtjevu za članstvo. U skladu s ovom procedurom, Hrvatskoj je u srpnju 2003. godine upućen tzv. Upitnik Europske komisije, dokument od 4 560 pitanja iz različitih područja funkcioniranja države, institucija, gospodarstva i sl. Odgovori na upitnik svojevrsna su slika stanja u državi podnositeljici zahtjeva za članstvo u EU, a sastavljanje tih odgovora vrlo je opsežan posao koji je cjelokupna državna uprava Republike Hrvatske, u koordinaciji Ministarstva europskih integracija, završila u traženom roku od tri mjeseca. Nakon što je RH u listopadu 2003. godine Europskoj komisiji uputila odgovore na upitnik, Komisija je pristupila izradi mišljenja o hrvatskom zahtjevu za članstvo. Kao što je ranije navedeno, Europska komisija je donijela pozitivno mišljenje, što Republici Hrvatskoj otvara mogućnost stjecanja statusa kandidata za članstvo u Europskoj uniji. To znači, s jedne strane, perspektivu otvaranja pregovora s EU o punopravnom članstvu, a, s druge strane, mogućnost korištenja predpristupnih programa pomoći, kao i drugih fondova, kojima EU pruža financijsku i tehničku podršku prilagodabama koje država kandidatkinja provodi u cilju priprema za punopravno članstvo u EU. Očekuje se da će već tijekom lipanjskog zasjedanja Europskog vijeća biti razmatrano dodjeljivanje Republici Hrvatskoj statusa kandidata za punopravno članstvo, kao i mogući datum otvaranja pregovora.

